

МЕЖІ ДИСКРЕЦІЙНИХ ПОВНОВАЖЕНЬ ДЕРЖАВНИХ ОРГАНІВ АКТУАЛЬНА ПРАКТИКА ВС

Поняття дискреційних повноважень

- Дискреційними є право суб'єкта владних повноважень обирати у конкретній ситуації між альтернативами, кожна з яких є правомірною (постанова ВС від 16.05.2019р. у справі № 821/925/18).
- Дискреційне повноваження надається у спосіб його закріплення в оціночному понятті, відносно-визначеній нормі, альтернативній нормі, нормі з невизначеною гіпотезою. Для позначення дискреційного повноваження законодавець використовує, зокрема, терміни «може», «має право», «за власної ініціативи», «дбає», «забезпечує», «веде діяльність», «встановлює», «визначає», «на свій розсуд».

Межі дискреційних повноважень

- Органи державної влади та органи місцевого самоврядування, їх посадові особи зобов'язані діяти лише на підставі, в межах повноважень та у спосіб, що передбачені Конституцією та законами України (ст. 19 Конституції України).
- Дискреційні повноваження, в тому числі органів місцевого самоврядування, завжди мають межі, встановлені законом (постанова ВС від 16.05.2019р. у справі № 821/925/18).

Можливі способи захисту

- визнання рішення (дії) протиправним та його скасування;
- покладення на суб'єкта владних повноважень обов'язку повторно розглянути питання;
- покладення на суб'єкта владних повноважень обов'язку прийняти рішення певного конкретного змісту, вчинити певну конкретну дію;
- стягнення з суб'єкта владних повноважень коштів на відшкодування шкоди, заподіяної його протиправним дискреційним рішенням, дією.

ОСОБЛИВОСТІ
ЗАСТОСУВАННЯ
,
ДЕЯКИХ СПОСОБІВ
ЗАХИСТУ

Особливості застосування

- Суд має право визнати бездіяльність суб'єкта владних повноважень протиправною та зобов'язати вчинити певні дії. Суд може зобов'язати суб'єкта владних повноважень прийняти рішення на користь позивача, якщо для його прийняття виконано всі умови, визначені законом, і прийняття такого рішення не передбачає права суб'єкта владних повноважень діяти на власний розсуд.
- При цьому застосування такого способу захисту вимагає з'ясування судом, чи виконано позивачем усі визначені законом умови, необхідні для одержання дозволу на розробку проекту землеустрою (постанова ВП ВС від 06.11.2019р. у справі №509/1350/17).

Особливості застосування

- Сам лише факт порушення прав позивача не може слугувати виключною підставою для стягнення моральної шкоди, оскільки моральна шкода має бути обов'язково аргументована поза розумним сумнівом із зазначенням того, які конкретно дії (бездіяльність) спричинила моральні переживання, та наскільки вони були інтенсивними, щоб сягнути рівня страждань (постанова ВС від 23.01.2020р. у справі №580/1617/19).

АКТУАЛЬНА
, ПРАКТИКА
ВЕРХОВНОГО СУДУ

Актуальна практика ВС

- Зобов'язання видати містобудівні умови та обмеження забудови земельної ділянки для будівництва.
- Відповідач помилково вважає свої повноваження дискреційними, оскільки у разі настання визначених законодавством умов, відповідач зобов'язаний до вчинення конкретних дій - розглянути заяву позивача у встановленому законом порядку, а за умови відповідності заяви та доданих до неї документів вимогам законодавства - прийняти рішення про задоволення заяви. Підставою для відмови у задоволенні заяви позивача можуть бути лише визначені законом обставини...
- ...Отже, повноваження відповідача у спірних правовідносинах не є дискреційними (постанова ВП ВС від 05.06.2019р. у справі №522/6069/14-а, ВС від 17.06.2020р. у справі №826/3608/18).

Актуальна практика ВС

- Зобов'язання затвердити проект землеустрою щодо відведення земельної ділянки.
- У межах даної справи, відповідач помилково вважає свої повноваження дискреційними. Відповідач не наділений повноваженнями за конкретних фактичних обставин діяти не за законом, а на власний розсуд...
- ...Оскільки процес надання позивачу відмов у затвердженні проекту землеустрою з формальних підстав може бути досить тривалим, то в даному випадку належним способом захисту порушеного права є саме зобов'язання Головного управління Держгеокадастру у Херсонській області затвердити проект землеустрою (постанова ВС від 16.05.2019р. у справі №821/925/18).
- Подібні висновки щодо застосування норм права викладено у постановах ВС від 05.03.2019р. у справі №818/1817/17, від 26.05.2020р. у справі №335/11711/16-а.

Актуальна практика ВС

- Зобов'язання ФГВФО затвердити зміни до реєстру вкладників банку, які мають право на гарантоване відшкодування.
- Тоді як, застосовуючи частину третю статті 38 Закону, Фонд або його уповноважена особа зобов'язані дотримуватися положень частини другої статті 19 Конституції України, відповідно до якої органи державної влади та органи місцевого самоврядування, їх посадові особи зобов'язані діяти лише на підставі, в межах повноважень та у спосіб, що передбачені Конституцією та законами України (постанова ВС 15.07.2020р. у справі 815/2518/16).

Класичний приклад дискреційних повноважень:

Такі повноваження райради є дискреційними (висловлення недовіри голові Райдержадміністрації), а тому суд не має права втручатися у внутрішню компетенцію органу місцевого самоврядування і не може надавати оцінки мотивам райради, з яких вона виходила, висловлюючи недовіру голові райдержадміністрації.

Тобто спірне рішення Шепетівської райради може бути перевірено судом лише на предмет дотримання визначеної законодавством процедури його прийняття (постанова ВП ВС від 27.03.2019р. у справі №688/3487/16-а).

**ДЯКУЮ
ЗА УВАГУ**

abr.kiev.ua

ул. Шота Руставели, 11,
Киев

044 235 88 77
044 537 18 28
044 235 88 27 (факс)

**АЛЕКСЕЕВ
БОЯРЧУКОВ**
ТА ПАРТНЕРИ